

8. Ферарі А. Поняття цифрової компетентності вчителя іноземної мови у освітньому просторі // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки, вип. №4. С. 113-116. 2015.

УДК 371.3:811.111

О.Ю. Кузьменко

Житомирський державний університет

імені Івана Франка

кандидат філологічних наук, доцент кафедри

міжкультурної комунікації та прикладної лінгвістики

К.І. Новік

Житомирський державний університет

імені Івана Франка

студентка 4 курсу ННІ іноземної філології

Потенціал ІКТ у формуванні комунікативної компетентності

Стрімкий розвиток сучасного світу постійно диктує нові вимоги до організації освітнього процесу. До школи приходять учні, для яких життя в інформаційному, технологізованому та емоційно напруженому середовищі є звичною варіацією норми [4: 251]. Поряд з реальним життям підлітки проживають життя віртуальне, а більшість з них взагалі не уявляють свого існування без смартфонів, комп'ютерів, ноутбуків, гральних пристроїв, смарт-девайсів, які є засобом формування самооцінки та іміджу в очах ровесників, сприяють покращенню настрою та набуттю бажання стати стильним чи бути «в тренді». З огляду на таку залежність від гаджетів, головним завданням школи та батьків є навчити дітей використовувати ці пристрої з користю, зокрема, задля суттєвої економії часу у пошуку інформації, розвитку мовленнєвих компетентностей тощо [1: 57].

В оновлених навчальних програмах для загальноосвітніх шкіл зазначено, що використання інформаційно-комунікаційних технологій у вивченні іноземних мов має бути підпорядковане «розвитку умінь орієнтуватися в сучасному інформаційному середовищі та здобуттю реального досвіду міжкультурного спілкування іноземною мовою з використанням мультимедійних ресурсів і комп'ютерних технологій для презентації пізнавальної та практичної діяльності» [3].

Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) дедалі більше захоплює наше життя та стає одним з найбільш ефективних засобів вдосконалення сучасного освітнього простору, що допомагає швидко та якісно засвоювати нові знання, ділитись інформацією і здійснювати міжособистісне й міжкультурне спілкування з носіями інших культур та мов. Новітні технології прискорюють передавання знань і накопиченого досвіду людства від покоління до покоління, даючи при цьому змогу більш успішно й швидко адаптуватися до навколишнього середовища [2: 52].

Використання ІКТ допомагає:

- підвищити рівень знань вчителів та учнів;
- залучити пасивних слухачів до активної діяльності;
- активізувати пізнавальний інтерес учнів;
- сформувати інформаційну обізнаність;
- урізноманітнити заняття;
- розвинути розумові процеси (аналіз, синтез, порівняння).

Одним із найважливіших напрямків інформатизації освіти є використання можливостей комп'ютерних технологій для активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів, підготовки до життя в умовах сучасного суспільства в цілому. ІКТ мають сильний позитивний вплив на освіту, оскільки відкривають можливості впровадження абсолютно нових методів викладання і навчання.

Сучасні підлітки належать до категорії «digital natives» і досить швидко звикають та орієнтуються в ІКТ технологіях. Застосування ІКТ вчителем створює можливість для взаємодії, впровадження наочності, інтерактивності та урізноманітнення навчального матеріалу. Так як для підлітків взаємодія один з одним є найголовнішим джерелом формування самооцінки, вчителю варто звернути увагу на створення простору, що дозволяє працювати у парах, групах та командах. Важливим при застосуванні ІКТ є можливість створення змагальних умов та «ситуацій успіху».

Задля підвищення залученості та активності учнів під час уроків *введення чи затренування нового матеріалу* учителю доцільно створити мультимедійний простір з Інтернет-ресурсами, інфографікою, роботою з текстом, відео та аудіо, педагогічними програмними засобами, мультимедійними презентаціями.

ІКТ можуть вдало використовуватись на уроках *узагальнення та систематизації знань*. Вони допомагають структурувати знання за допомогою електронних тестів, вікторин, анімаційних таблиць, малюнків та схем, відео.

Такий підхід сприяє результативності та підвищенню засвоєння навчального матеріалу, дозволяє ефективно розподіляти час на занятті.

З метою *організації контролю та перевірки засвоєння учнями матеріалу* вчитель може використовувати комп'ютерні тести.

Спектр використання ІКТ у навчанні досить широкий, оскільки вони можуть використовуватись для оффлайн чи дистанційного навчання (навіть якщо мова йде про планову перевірку знань учнів).

Однак чи не найвдалішим виявляється залучення потенціалу ІКТ до формування *комунікативної компетентності*, під якою розуміють ступінь засвоєння стандартів поведінки, «технік» спілкування і норм володіння мовою [5].

Розглянемо детальніше *можливості* використання ІКТ у формуванні *комунікативної компетентності*:

1. *Інформаційна графіка*. Використання графіків підсилює можливості зорової системи та зорової пам'яті учнів, допомагає систематизувати та упорядкувати інформацію, створити образи предметів та явищ. Супровід графіків та зображень поясненнями полегшує засвоєння інформації.

2. *Комунікативні ситуації*. Генеруючись комп'ютерними навчальними програмами, вони створюють простір для покращення та розвитку навичок говоріння, сприяють формуванню лінгвістичних здібностей, автоматизують мовні та мовленнєві дії, розвивають самостійність учнів та забезпечують реалізацію індивідуального підходу.

3. *Англомовні мультфільми*. Шляхом занурення учнів у мовне середовище покращується процес запам'ятовування та сприйняття лексичних одиниць, ситуативних фраз та діалогів.

4. *Мультимедійні та скрайбінг-презентації*. Залучення учнів до створення та використання мультимедійних презентацій сприяє підвищенню рівня їх зацікавленості, значна кількість наочності покращує процес запам'ятовування та класифікації інформації. Мультимедійні презентації позитивно впливають на тривалість концентрації учнів, утримують їх увагу за допомогою яскравої та цікавої подачі матеріалу.

5. *Проектна діяльність*. Проектна діяльність на уроках англійської мови сприяє розвитку таких якостей як самостійність, креативність, вміння організовувати інформацію, працювати в групах, виховувати лідерські якості, критичне мислення, шукати потрібну інформацію, планувати свої дії.

Отже, використання ІКТ є прогресивним та ефективним підходом до організації навчального процесу. Існує велике розмаїття ресурсів, які сприяють всебічному розвитку особистості, її розумових здібностей та комунікативних навичок. Застосування інформативних комп'ютерних технологій є чудовим допоміжним засобом урізноманітнення традиційних методів навчання. Воно може доповнити або частково замінити певні елементи навчання, підвищити зацікавленість учнів та полегшити роботу вчителя. Також варто підкреслити інтерес з боку учнів до застосування різних комп'ютерних технологій на уроках англійської мови.

Особливості розвитку сучасних підлітків та їх прагнення до технологізації усіх процесів вказують на те, що застосування ІКТ на уроках англійської мови є невід'ємною частиною навчання. За допомогою інформаційних комп'ютерних технологій вчитель може створити мовне середовище в будь-якому куточку світу, що допоможе учням швидше та ефективніше засвоювати інформацію, практикувати свої вміння та вмотивує на подальшу навчальну діяльність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Гришкова Р.О. Шляхи впровадження нових методичних принципів навчання іноземної мови. *Вересень*. МОППО. Миколаїв, 2003. № 2. С. 51-57. 5
2. Капустина Л.В. Анализ современных тенденций в применении цифровых технологий при обучении иностранным языкам (на материале обучающих web-сайтов). *Научно-методический электронный журнал «Концепт»*. 2020. № 3. С. 48–56. 9
3. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5 – 9 класи. 113 с. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna_serednya/programy-5-9-klas/programi-inozemni-movi-5-9-12.06.2017.pdf 14
4. Joneen L. Exploring the Use of Podcasts and Vodcasts: Multimedia Tools for Word Learning. *Computers in the Schools*. 2014. №31:4. P. 251-270. 18
5. Lopatynska N.A. Linguistic and communicative competence in university students as a component of future correction teacher. *Actual problems of the correctional education*: Ministry of Education and Science of Ukraine, National Pedagogical Drahomanov University, Kamyanets-Podilsky Ivan Ohyenko National University / edited by V.M. Synjov, O.V. Havrilov. Issue 5. Kamyanets-Podilsky: Medobory-2006, 2015. P. 187–197